Budapest, 7. Mai 1888. Neue Jüdische Pester Zeitung. Fünfter Jahrgang Nr. 52.

נייע יידישע פעסטער צייטונג

אָרגאן פֿיר פּאָליטיק, האנדעל, פֿערקעהר אונד יידיש-קאָנפֿעססיאָנעללע אינטערעססען.

ערשיינט דרייםאל וואָכענטליך: מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פֿרייטאג. מיט יעדעם פֿרייטאג-בלאטטע ערשיינט איינע פֿעטאראט-ביילאגע אין בוך-פֿאָרם, יידיש-וויססענשאפֿטליכען אינהאלטעס. אנציינען אונד קאָנקורזע פֿאָן גאָמיינדען ווערדען בילליגסט בערעכנעט. רעדאקציאָן אונד עקספּעדיציאָן: וואיטצנער-בולעוואַרד מאראקקאנער-הויז.

פּרענומעראַציאָנסגעלדער, זאָוויע אללע זענדונגען זינד גאנץ איינפֿאך צו אדרעססירען אן מאָריטץ בוריאַן אין בודאַפּעסט. Moritz Burian in Budapest.

פּרענומעראַציאָנס-פּרייז דעס בלאטטעס זאמט פֿרייטאג-ביילאגע. פֿיר עסטעררייך-אונגארן: גאנציאֶהריג 8 גולדען, האלביאֶהריג 4 גולדען, פֿירטעליאֶהריג 2 גולדען. פֿיר דאס אויסלאנד: גאנציאֶהריג 10 גולד', האלביאֶהריג 5 גולד', פֿירטעליאֶהריג 2 גולד' 50 קר.

בודאפּעסט מאָנטאג, כו׳ אייר ה תרמ״ח. | רעדאקטער: מ׳ עהרענטהייל. | פֿינפֿטער יאהרגאנג, נוממער 52

שאָנערער — פֿעראורטהיילט!

— דער אנטי-סעמיטען-פֿיהרער אין וויען.

אללען אונזערען לעזערן איזט דער נאמע דעס רייכסראטהס-דעפּוטירטען געאָרג ריטטער פֿאָן שאָנערער בעקאננט, דא דיעזער מענש דורך זיינע אנטי-סעמיטישע ברוטאליטאֶט בערייטס איינע רעכט טרויריגע בעריהמטהייט ערלאנגט האט! פֿאָר עטווא צווייא מאָנאטען, נעמליך אם 8. מאֶרץ לויפֿענדען יאהרעס, דראנג שאָנערערע, מיט זיינעם פֿריינדע געסטנראססער אונד איינער גאנצען באנדע יודענפֿרעססערישען געזינדעלס, אין מיטטערנאכטשטונדע אין דיא רעדאקציאָן דעס „נייען וויענער טאגבלאטט", אום דיא מיטארבייטער דער ערוואֶהנטען צייטונג צו מיסהאנדעלן. — שאָנערער פֿוכטעלטע היעבייא מיט איינעם דיקען שטאָקע, דער מיט איינעם „בליי-קנאָפּפֿע" פֿערזעהען וואר. שאָנערער האסט דיא מיטארבייטער דעס „נייען וויענער טאגבלאטט", וייל זיא פֿיר פֿרייהייט אונד גלייכהייט איינשטעהען אונד דען אנטי-סעמיטיסמוס זייט יע מיט פֿיעלעם נאכדרוקע בעקאֶמפּֿפֿטען. אונטער וועלכעם פֿאָרוואנדע שאָנערער דיעזען שטראֶפֿליכען איבערפֿאלל אונטערנאהם, דאס ווערדען אונזערע געשאֶטצטען לעזער אוס דעם וייטער אינטען פֿאָלגענדען בעריכט איבער דיא שלוס-פֿערהאנדלונג דייטליך ערזעהען. — אבער דער ברוטאלע שאָנערער האט אויך נאָך איין פֿריהערעס פֿערגעהען אויף דעם געוויססען. אם 28. יאנער לויפֿענדען יאהרעס היעלט נעמליך דער אנטי-סעמיטישע שטודענטענפֿעראיין „טייטאָניא" אין וויען איינע פֿערזאממלונג אב. דא אין דערזעלבען פּאָליציי-ווידריגע רעדען געהאלטען וואורדען, ערהאָב זיך דער רעגיערונגספֿערטרעטער, הערר טהעאָדאָר שילד, ערקלאֶרטע דיא פֿערזאממלונג פֿיר אויפֿגעלאָזט אונד פֿאָדערטע דיא אנוועזענדען אויף, דען זאאל צו פֿערלאססען אונד אויסאיינאנדער צו געהען. דאָך שאָנערער ריעף דעם רעגיערונגס-קאָממיססאֶר אין גראָבעם טאָנע צו: „לאֶכערליך! בלאמירען זיא זיך ניכט!" — יעטצט ווענדעטע ער זיך אן דיא אנוועזענדען, דענען ער צוריעף: „זיטצען בלייבען! וויר געהען ניכט!" — היעדורך האט שאָנערער איין פֿערגעהען געגען דיא אָבריגקייטליכע בעהאָרדע פֿעראיבט. דיא קאיזער-קאָניגליכע אנוואלטשאפֿט ערהאָב דאהער געגען שאָנערער דיא דאָפּפּעל-קלאגע: 1) וועגען דעם געוואלטטהאֶטיגען איינדרינגענס אין דיא רעדאקציאָן דעס „וויענער טאגבלאטט" אונד בעדראָהונג דער צייטונגס-מיטארבייטער; 2) וועגען פֿערגעהענס געגען דען רעגיערונגס-קאָממיססאֶר. — דיא געריכטליכע פֿערהאנדלונג פֿאנד פֿרייטאג אונד זאמסטאג שטאטט. וויר וואָללען דען גאנג דיעזער פֿערהאנדלונג אין מאָגליכסטער קירצע היער צור דארשטעללונג ברינגען.

אלס פּרעזידענט פֿונגירטע לאנדעס-געריכטסראטה האָלציגנער, אלס שטאאטס-אנוואלט דר׳ שאָאָס, אלס פֿערטהיידיגער דר׳ קלינגער; אלס אנגעקלאגטע ערשיענען דער אנטי-סעמיטען-אבגעאָרדנעטע ריטטער פֿאָן שאָנערער אונד דער סטענאָגראף געסטנראססער.

— ערסטער טאג דער געריכטס-פֿערהאנדלונג. —

פּרעזידענט: „זיא, הערר שאָנערער, האבען דיא געגען זיא ערהאָבענע אנקלאגע געהאָרט. בעקעננען זיא זיך שולדיג?"

שאָנערער: „ניין! דיא זאכע פֿערהאֶלט זיך יא וויא פֿאָלגט: אם 8. מאֶרץ וואָרען וויר אין איינער ביערהאללע צוזאממען. באלד נאך מיינער אנקונפֿט קאם איין „עקסטרא-בלאטט", דורך וועלכעס אונס בעקאננט וואורדע, דאס זיינע מאיעסטאֶט דער דייטשע קאיזער געשטאָרבען זייא! אין פֿאָלגע דיעזער נאכריכט וואָרען וויר, אלס דייטשע, זעלבסטפֿערשטאֶנדליך פֿאָן דעם געפֿיהל דער טרויער אונד בעטריבניס ערפֿיללט. עס וואר דאנן נאך מיטטערנאכט, אלס איינע צווייטע „עקסטרא-אויסגאבע" געבראכט וואורדע, וועלכע דיא טאָדעס-נאכריכט ווידערריעף. עס איזט בעגרייפֿליך, דאס דיעזע צווייטע נאכריכט אויף אונס איינען שטארקען איינדרוק מאכטע. איינעסטהיילס וואר עס דאס געפֿיהל דער פֿריידע, דאס דיא טאָדעס-נאכריכט זיך ניכט בעוואהרהייטע; אנדערערזייטס וואורדען רופֿע דעס צווייפֿעלס לויט, אָב דענן דיעזע צווייטע נאכריכט ריכטיג וואֶרע? עס וואורדען דאהער אייסערונגען לויט, דאס זיא אין גאנץ געוואֶהנליכער „יידישער באָרזען- אונד געשאֶפֿטס-שווינדעל"! שליעסליך וואורדען אייסערונגען דעס עקעלס לויט איבער דיעזעס פֿאָרגעהען דער פּרעססע. קורץ אונד גוט, עס וואורדען פֿאָן מעהרערען זייטען רופֿע לויט: „דא זאָללטע מאן דענן דאָך דיא וואהרהייט ערפֿאָרשען, דא זאָללטע מאן דענן דאָך פֿראגען געהען!" — דיא הערערן ערהאָבען זיך, צאהלטען, אונד וויר גינגען געגען דיא רעדאקציאָן דעס „נייען וויענער טאגבלאטט". וויר טראטען איין. דא זאהען וויר זעכס צייטונגס-שרייבער אונד איין פֿרייליין, וויא זיך שפּאֶטער צייגטע, איינע טעלעגראפֿיסטין, אין ציעמליך פֿערנאכלאֶסיגטער שטעללונג. האלב-געלעערטע ביער-קריגעל שטאנדען אויף דעם טישע. נון טראט איך איין. איך זאגטע פֿאָלגענדעס: „דא זעהט איהר זיא אן דער ארבייט, דיעזע „שאנדבלאטט-יודען!" וועננ זיא אונס פֿערזאָנליך בעליידיגען אונד בעשימפֿען, זאָ איזט אונס דיעס גלייכגילטיג. דאס זיא אבער זאָ וויט געגאנגען זינד, דאס לעבען אונד דיא פֿערזאָן, דיא מאיעסטאֶט איינעס שטערבענדען קאיזערס דורך פֿערברייטונג פֿאלשער נאכריכטען דאצו צו בענוטצען, אום „געשאֶפֿטע" צו מאכען, דאס מוסטע אונס דייטשע אויף דאס טיעפֿסטע פֿערלעטצען! וויר אונד דיא גאנצע דייטשע נאציאָן, דאס גאנצע דייטשע פֿאָלק, פֿיהלען אונס היעדורך בעליידיגט אונד בעשימפֿט. — איך שלאָס מיט דען וואָרטען: „דאפֿיר זאָללטעט איהר אייגענטליך וועניגסטענס ניעדערקניען אונד אבביטטע לייסטען!" — צום שלוססע ווענדעטע איך מיך אום אונד גינג צור טהיר. איך האטטע נור וועניגע שריטטע צו טהון אונד זאה דרויסען איניגע לייטע, וויא עס שיינט, ארבייטער, אין בלויעם געוואנדע. דאראויף זאגטע איך לויט: „געהען וויר!" — אונטערוועגס היעלט איך מיך נאך מיט איינעם עטוואס בעלייבטען ארבייטער אויף אונד זאגטע צו איהם: „רעגט אייך ניכט אויף, לייטע, איירען יודען געשיעהט ניכטס!" — דאראויף גינגען וויר וויטער."

זאָ לויטעטע דיא אויסזאגע שאָנערערס. דער צווייטע אנגעקלאגטע, געסטנראססער, פֿעראנטוואָרטעטע זיך אין גלייכער וויזע וויא שאָנערער.

דער פּרעזידענט בעמערקטע נון, דאס דיעזער אין דער פֿאָראונטערזוכונג אנדערס געשפּראָכען האבע. היער האט דער בעשולדיגטע געזאגט: „שאָנערער וואר זעהר ערדעגט; ער ריעף: „טהירען בעזעטצען!" אונד האט דאנן געאייסערט: „וועננ דיעזע שאנד-יודען אונזערען ערלויכטען דייטשען קאיזער אויזוו!" — שאָנערער האט אלזאָ, אָבגלייך עסטערייכישער אונטערטהאן, דען גרייזען ווילהעלם אלס „אונזערען" קאיזער בעטיטעלט. איבעדדיעס האטטע דער אנגעקלאגטע אין דער פֿאָראונטערזוכונג איינגעשטאנדען, דאס שאָנערער איינען דיקען שטאָק מיט זיך געפֿיהרט האטטע! (שאָנערער ריעף יעטצט: „איך וויל דיעזען שטאָק הערייגבריגנען!" — דער שטאָק וואר ווירקליך איין גראָסער קניטטעל מיט איינעם בליי-קנאָפּפֿע, מיט וועלכעם מאן 10 מענשען טאָדטשלאגען קאָננטע.)

שטאאטסאנוואלט: „איהר בעזוך, הערר שאָנערער, אין געזעללשאפֿט איהרער פֿריינדע אין דער רעדאקציאָן דעס „נייען וויענער טאגבלאטט" האטטע אָפּפֿענבאר נור דען צוועק, דיא רעדאקטערע צו מיסהאנדעלן. זיא האבען יא אין אנטי-סעמיטישען פֿערזאממלונגען בערייטס ווידערהאָלט פֿערקינדעט, דאס דיא שאָנ-צייט פֿיר דיא צייטונגס-יודען פֿאָראיבער זייא! נון האבען זיא דיעס דורך טהאטען בעווייזען וואָללען!"

יעטצט וואורדע צום צייגען-פֿערהאָרע געשריטטען. דא ערהאָב זיך דער פֿערטהיידיגער דער אנגעקלאגטען אונד וואָללטע געלטענד מאכען, דאס דיעזע צייגען ניכט בעאיידעט ווערדען דירפֿען, דא זיא אללע „פּאָליטישע געגנער" שאָנערערס זינד. דאָך דער שטאאטסאנוואלט מאכטע דיעזען אנטראג לאֶכערליך, דא זאָנסט יעדע געריכטליכע צייגען-אויסזאגע אונמאָגליך וואֶרע. דער געקלאגטע קאָננטע יא דיא פֿאָרגעלאדענען צייגען אוממער אלס „פּאָליטישע געגנער" בעצייכנען. דער געריכטסהאָף בעשלאָס היערויף דיא בעאיידיגונג דער צייגען.

אלס ערסטער צייגע ווירד רעדאקטער מינץ פֿערנאָממען. דערזעלבע שילדערט דען איבערפֿאלל אונד בעשטאֶטיגט דיא אנקלאגע פּונקט פֿיר פּונקט. ער זאגטע אונטער אנדערעם: „שאָנערער וואר אונטער דען ערסטען, וועלכע פֿליכטעטען. אלס איך מיט מעהרערען קאָללעגען דיא אנצייגע ביי דער פּאָליציי ערשטאטטעטע, פֿלאָג פּלאָטצליך דיא טהירע אויף. שאָנערער טראט מיט דעם הוט אויף דעם קאָפּף העריין אונד שריע: „דיא שאנדבלאטט-יודען זינד שאָן היער; וויר איינהיימישען מיססען דרויסען וואַרטען!" — דעם קאָממיססאֶר אנטוואָרטעטע שאָנערער: „איך וויים שאָן וואס צו טהון, וויר געהען וועג אונד קאָממען מאָרגען וויעדער." — אן שאָנערערס פֿויסט האבע איך איינען ענגלישען „באָקסער" (שלאג-רינג) געזעהען! זאָ איינען!" — זאגטע צייגע אונטער אללגעמיינער הייטערקייט, אינדעם ער איינען באָקסער אוס דער טאשע צאָג אונד אויף דען געריכטסטיש הינלעגטע.

איין לעבהאפֿטער אויפֿטריטט שפּיעלטע זיך נון צווישען דעם פֿערטהיידיגער אונד צייגען, הערר מינץ, אב. דר׳ קלינגער וויל נעמליך הערן מינץ ווידערשפּריכע נאכווייזען אונד זאגטע: „הייטע זינד זיא מילדער געשטיממט? הייטע קאָננען זיא איהרע בעהויפּטונג ניכט אויפֿרעכט ערהאלטען!" — דער פֿערטהיידיגער מאכטע היעבייא איינע געריגשאֶטציגע האנדבעוועגונג.

הערר מינץ: „הערר דאָקטאָר, איך לאססע מיך ניכט בעליידיגען; מיט איהרער האנדבעוועגונג איזט דיא זאכע נאָך ניכט אבגעטהאן!"

פּראֶזידענט (צום פֿערטהיידיגער): „איך ביטטע, מאֶסיגען זיא איהרען טאָן, עס איזט אונגאָטהיג, דען צייגען זאָ צו רייצען. איך ביטטע נאָכמאלס, איינען רוהיגערען, פּאססענדערען טאָן איינצוהאלטען: איך דולדע ניכט, דאס מיט דעם צייגען אין זאָלכעם טאָנע געשפּראָכען ווירד."

פֿערטהיידיגער (צו מינץ): „קאָננען זיא אונ-

(באָרן הירש אונד געמאָלען)

נעדענקען, דיעזען וועגען, ווי אויס אייער זאָכען נעמען. דעם ווייר, אויף איהער הערליכען אונגארישען דיעזאטנס, נאָכסט דער אמאָרישען נרעגנצע צו פיריוויילען, דאס עדלע עהן-מאאר איזט עגסאלטעסטן יענע נרעגנצען אונגארנס צו אויזאלף צו בעזוכען, וועלכע הייער אין דער האָכזלוזה זו הארס מיסנענעסטען וואוהרדן, וויא עס הייסט, זאָלל באראן הירש בעיישס אאָס אונגארישען קאָמזוניקאציאָנס-מיטס. פעריאאָנס איינגן סלאָן אונד דען קאָסטעד-איבערשלאָג פיר דעזוליוזיונ דער שטאאטס אונד פליסטע אונגארנס אבגעאָרדנעט האבען, וועלכע בייזאר אהרלעך דאס לאנד אבר מיט איבערשוועמזונס-נעאבאהרען בעריראהנן, דאמיט דען לידער אללינאהרלעך וויעדערקעהרענדען פעריזאנזונגען אין פיר אללעמאל אין עגדע נעמאכט ווערד. דאללעט דער סלאן דעם הערן באראן צוזאגען, דאנן ווערדע ער נעדנע בעריזיזיין, צו דעזעס צוזעקע דער אונגארישען דעגערונג 50 מילל-אָגען אלס צוגונג-פעריזע אלזדאנן אנצוזעטען. עס אויזט זולכסס פעריזאנדערלך, דאס דיעזעס האבתעדענע אנדערבונ. מען דיעזע יידישען באראָנס יזיטעגס אונגערער דעגערונג פיר-דינ בעריזעס וואוהרדע, עס ווירד דאהער אים קאָמזוניקאָצ-אָנס-מיטספעריאאָנס אן דיעזעס עגרלעזענן דעזולטיונס. סלאנע עס פיעלגס אייפטר נעאבעזעטן.

(אויך דער צווייטע פאללאקאוו!)

אים מאָסקוא ווירד נעמעלדעט: דער ווייססע זוטע אונ-זער שאהס, דער שאאהסס-ראאט פאללאקאָף, לייגט אויף דעם שטערבע-בעטטע. דעריוועלבע וואר שאן לאנגע לוזונגס-לייזדער אונד פעריזיילט וואהרענד דער פעריזאאָס-סענגן דיונסדס אין ניצצא. ער קערהט אנשיינגער צוגונ. דער אין דיינע הייסאאט צוריק, דאן דער מאאָסקוילע באר דיינגס בוזוערס אין פעטערסבורג עדשיעאאט אין דע-ארס, דאס אייך ער דאס קאאנקזנלאאנר אויסזוכען מוססט. דער מאר דיעזעס באנגעס וואהרע פיר דיא זוהרן אין אונזע-דער שאאהס זעהר בעקלאגענדס. זוערהט, דיא בוידער אאלל-יאקאוו האבען וואהל אייך אונזער אדרעזע גלוזבענס. נעגאבסען פיעלע פיינע. דיעזע פיינדשאאפט עגשאפענס אין פיעלע אלס נייד. עס פהיילע אבער אבער אויך, דאס דיא אין אהרע ווייססהוזערן צו נוטסאן אדרער האוס בעראנזאנן בוידער נידס אין אונזעקאסיוע אונד אין נאטשעמאנ אבער נידס אין נעמאכט האבען. דאך ידערס פעריזיכטס דאך דיעזען הערען נידס שפרעכען נעמאכט ווערדען!

וויכטיג פיר רעגאלען-פאבטער.

רום, סלוזאוויטש, בודאפעסט, אלטער-בראנזנווייג, ליפארע אונד אללע נייסטען נעטפאנטע עריצונ מאן אויף קאלשעס וועגע אדנע אפפאראט אין פיר-נעם פראָשיריטן קעסנגנגן אונד אשטרעיטן אלען אוזזוזן.

Arnold Watterich, Budapest,

VII., Tabaksgasse Nr. I, „Huszárház" vis-a-vis dem israelitischen Tempel.

מאנטאלאצאנס-בוכער אונד פריי-ליסטען אין אללן שפראכען גראטיס! שפאסהאלף פיריגע ווערטמאכ-פעסטיגן. עגטשיידונגס-פולווער, ווייב-קלאָ-פולווער, גלייצערן, הויזנ-בלאזע אונד מעסטל

2—10 נעגען אללע ווייב-קראנקהייטען.

איך ערלויבע מאיר דער אבריך מאָנענדע

פאָללמאכט

איך בעאָללמאכטע זיא הייטיגס, דיא אין דען פראאקטע- אונד אללמאנענען לאנענדען פענדעל. אוזרען שענדלסטעגס, דיא וועלכסס אום דיא אלטסטע פרעמדעס צו פרעזענטיר, דיא אייטעל וואאר אנזעהנס דעס אינס אונד זייר דריי-נענד נעלר בעגאהרונג אבשטאנדאל

דו, הי פאבריקבעזיצער בערלין אונד ווייטן.

אין אאלגע דיעזער אללמאכט אנדערקיטע איך, דאס לאנגע דיא לאנענדען 80 שטיק ריינע, אינשאאבס אין 16 מולר יעצטע נייר

fl. 7.85

אינע פראאקטאאלל אינס-נעשטאאבטעטע

פענדעל-אוהר

מיט לאוהרען נאראנטיע.

דיעזע פענדעל-אוהרען זינד אין דער מיט בולבהויזר. אלייטשען נעשטאצטען נאס-הייטען יטסהאלע-קאסטען. שווא בו 1 מעטער לאנג, 35 צענטעטער ברייט מאָ-טיר, מיט פרעזלאוזן, אויזסס פאָרזיכטיג, מיט שוינ. עריינא-פעדערנגנען אונד אוטעשאאבטעטען אבנרעמבאראן אוזזאאבן אונד אבבען אין אאבס

אונרואינרבארעס ווערק.

דיא אייטגנס אונדערעיר אויס הערבאלט אין דאפפעלט שעס, דאס אוהרווערק אויף דיא פרעזנטע נעגיאא דעו-לוזס, זיא דאס אייגע אללגע פרעזדאוהרס, אונד אייגעזוגס אן פאריעלזגס נאנג, אויך דאס שאנסטע, פרעלאס. ליפסטע מאבערשיין אויס.

בייא אייזגרוינג ווירד דיא קסטע צוי מאקונג צום עלבסטפאבטע-פריזע אין 70 קר. בעזעקנגס.

דיא עקספעדיציאן נעשיעהט נעגען נאכנאהמע פיר אאבס אייר מאהן. אויספאנג ווער צו ריכטען מיט דער פעבאללבאבטעטע פירמא:

Lagerhaus „zur ung. Krone",

Wien, Hundsthurmerstrasse 18/90, Fekete.

אללע צושריפטען, ענרזנונגען אונד בעשטעל-לונגען, וואוהע פאנטאזיאאנס-בעלדער פיר דיא נייע יידישע שפסטער צושטונ: בעלעזעע מאן צו אדרעססירען אן:

מאָריץ בוריאן אין בודא-פעסט.

Moritz Burian in Budapest.

מצבות

ארנאָלד קאָהס

גראבשטיין-לאנער

בודאפעסט, זיטשענעישטראססע 14

נעגענאיבער דער יראלאשטראססע.

אונד לאנדשטראססע אים אָרזיטשן הייזע.

עמפפעהלט זיך אללען ענען, וועלכע דיא מרוזיטיג פעליזט דעס גראבשטיינ-זעטז-צענס צו ענדלען בעזוכען. זעהר שאנע גראבשטיינע אים מאראמאר אונד גראנינ אין גראבסטער אויסוואהל, קערנקעטע גראבזוזנגען, זעהר שאנע שטיפפען מיט בעזגאלדונג, וועדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

(אם שכת אונד יום איום געשלעסען.)

אנציינגע!

איך נעשאאפט מיר הייטיגס, דעם פ. ט. פובלקום דיא דאפליכע מיטטהיילונג צו מאכען, דאס איך מיר, אם הייזונגס אפטאע אונטער דער פירמא

הירש ליפאט

שאן זיט 38 יאהרען בעשטעהענדע

מאדע-, מאניפאקטור-, שאפ אללע-לייגנע-, הוט- אונד שוהמאכע-געשאפט

אנגעלעגט דער בעפאלשטעהענדען פיר-אהרס-אונד זאמטע-, אין מיט דען אללערנייעסטען מאדע-מוסטערן דורך אאבר בעסטהיילע בעסטען אנגנס פרעזאלף פעריזעהר. אללגאאמטן נייא אינגעריכטטס האבען.

מיינע לאנגיג-יאהריגע פראקטיס אין דיעזעס נעבעדע, אזוויא אללגאאמטן בעזיגנע אר-בייטס-קראפטע אינגעריכטס, אנדערזייטס אבער דער אין אללע באראיכטיגטס וויכטיגע אויסע-אר-בעזגאלטיג בילליגע פריזע פריזע, עיסאלגען עס מיר, מיינען געפרעטען קונדען דורך בעזאנדערע אנדערזייטס נאך נוי וואהרנעמבאנגע בילליגע פריזע עגגע-נעגען צו לאמבען.

מיט דער בעזאנ, דיך דורך אייגען פראבע-אויפטראג אאן דער בעזגנגיגע דיעזער אנגאבע צו אבערצייגען, שיכנגע אין מיט אאנצוליגער האכאטונג

הירש ליפאט, דעקע (דעבעזגנגיגע).

פרוכט- אונד מעהל-פריז-טאבעללע.

ווייצען (נייער)	פר. הלקטל.	פר. 100 קילאגראאם	פרוכטע	פר. הלקטל.	פר. 100 קילאגראאם
באמשקאער	76	—.—	קאָרן	70—72	5.70—5.85
"	77	7.10—7.15	נידעטר מאדע	62—64	5.75—6.75
"	78	7.20—7.25	" פאשעד	60—62	5.45—5.65
"	79	7.30—7.35	האפער	39—41	5.15—5.55
"	80	7.35—7.40	הויקורן באמשאער	75	6.25—6.25
"	81	7.35—7.40	אונגערן	73	6.20—6.20
"	75	—.—	הייזע	—	5.80—6.60
עפעטער-בארען	76	—.—	וויצען	פער הערבסט	7.44
"	77	7.—7.05	פיריר-יאהר		7.10
"	78	7.10—7.25	מאר-יוני		6.47
"	79	7.20—7.25	יוני-יולי		—.—
"	80	7.25—7.30	נעטשעד		
"	81	7.30—7.35	האפער		5.12
"	75	—.—			5.38
פהיים	76	—.—			—.—
"	77	7.05—7.10			
"	78	7.15—7.20			
"	79	7.25—7.30			
"	80	7.30—7.35			
"	81	7.35—7.40			
"	75	—.—			
ווייסענבורגער	76	—.—			
"	77	7.05—7.10			
"	78	7.15—7.20			
"	79	7.25—7.30			
"	80	7.30—7.35			
"	81	7.35—7.40			

קוטרין	פער הערבסט	7.44
	פיריר-יאהר	7.10
	מאר-יוני	6.47
	יוני-יולי	—.—
	נעטשעד האפער	5.12
		5.38
		—.—

דער זאק		
	נידעטר	14.43
		14 —
		13.60
		13 —
		12.40
		11.40
		10.60
		10.20
		9.60
		8.60
שפארזאמט	אלטער פעשאדענער פרעמדער	28.25
	נייע	24.50

קורז-טאבעללע פאס 5. מאי.

לאנד	קר.	פס.
1854-קר. 4% שאאטס	131	25
1860-קר. 5% בארען	138	—
רוסלאנד	138	40
1864-קר.	166	75
רוסלאנד	166	75
אונגארן-פרעמדען-לאנד	121	75
רוסלאנד	122	50
בוכארע אייסענבאהן-לאנד	124	25
ווירטעמבערג	133	25
האמבורגער לאנד	צו 42	לויט
פרייבורג-לאנד	20	75
בלגיען-לאנד	צו 100	לויט
קלאגענפורט-לאנד	55	—
אמזטרדאמס-אמסטערדאם-לאנד	117	50
אונגארנלאנד	23	25
בעלגיזשע לאנד	30	—
אונגארנלאנד	19	25
אמזטר לאנד	57	—
אמזטר לאנד	53	50
אמזטר לאנד	20	25
אמזטר לאנד	62	25
אמזטר לאנד	25	25
אמזטר לאנד	35	50
אמזטר לאנד	137	50
רוסלאנד	70	50
רוסלאנד	39	50
אונגארנלאנד	50	25
ווירטעמבערג	17	50
אונגארנלאנד	11	50
אונגארנלאנד	8	75

נעלד-קורז	קר.	פס.
וולכיר-אשיש	100	—
ראמאניין (שטוקהאלם)	5	94
רוסלאנד (שטוקהאלם)	5	94
סטם-אונג. 8 טאגיגן (אמזטרדאם)	10	01
אמזטרדאמער (20 מארקען)	10	01
אומאנגיג מארק-שטיק	12	42
רוסיש אייסענבאהן	10	35
רוסיש אייסענבאהן	62	22
אמזטרדאמער-לאנד	105	—

ווערטה-פאפיערע	קר.	פס.
אונגארישע שלאטענקונסט צו 6 פלארינען	—	—
רוסלאנד " " 4 "	97	50
אונג. אמזטרי-לאנד " " 5 "	85	15
רוסלאנד, שלאטענקונסט " " 4 "	100	40
רוסלאנד אמזטרי-לאנד " " 5 "	93	75
אונגארישע אייסענבאהן-אנלעהען	160	—
אונגארישע נרונדענטלאסטונגס	105	—
טעמעסער באנאטער	104	60
ווינדישגראטזער	104	25
קראאקאער אנלעהען	104	50
ווינדישגרעטז-אנלעהען-אנטן	99	—
סטריאנער אנלעהען צו 3 פלארינ	—	—
פאנטשיזער דרעס אונגארישען באנק		
דרעסדנער אנטיפס. צו 5 פלארינען פלאר.	99	50
דער אונגארישען הייפאטהעקען באנק צו 5 פלאר.		
5 שווייצער פלארינען	103	25

נ׳, וואָנאך די יידישען ערצטע פיר כריסטליכע פאציענטען געפאהרליך זינד! (זיעהע דען היינטיגען שלוס-ארטיקעל.)

* (איין געזוך אן דען רייכסראטה.) ראבבינער דר׳ גידעמאנן אין וויען ליעס דעם רייכסראטהע זאָעבען דורך דען דעפוטירטען דר׳ בלאָך איין געזוך אונטערברייטען אין אנגעלעגענהייט דער געזעטצעס-פאָרלאגע איבער די רעגעלונג דער איסערען רעכטס-פערהעלטניססע דער יודען. פיילך בעטריפט דיעזעס געזוך נור איינען איינציגען פונקט. אין דעם פאָן מיניסטער גויטש פעסטגעשטעללטען אורשפרינגליכען ענטוואורף היעס עס נעמליך: „צור לייטונג דער קולטוס-אנגעלעגענהייטען איזט אין יעדער איזר׳ געמיינדע איין פאָרשטאנד צו בעשטעללען, וועלכער דיעזעלבע נאך אויסען פערטריטט.“ — דעם הערערנ-הויזע זאגטע יעדאָך דיעזע פאססונג ניכט צו, דא דאָך ניכט דער פאָרשטאנד מיט דער לייטונג דער קולטוס-אנגעלעגענהייטען בעטרויט ווערדען דארף, זאָנדערן דער ראבבינער! דיעזעם לעטצטערען מוס יא דאס רעכט איינגערייכט ווערדען, אין קולטוס-אנגעלעגענהייטען דאס ענטשיידענדע וואָרט צו פיהרען, זאָנסט וואָרע יא דער ראבבינער בלאָס איין דיענער אונד שלעפפטרעגער דעם פאָרשטאנדעס, דעססען בעפעהלען ער אונבעדינגט געהאָרכען מיסטע! — דאס דיעס ניכט געהט, ווירד וואָהל יעדער איינזעהען. דאס הערערנהויז האט דאהער דען אָביגען פונקט וויא פאָלגט אומגעאָנדערט: „צור לייטונג דער פערוואלטונגס-אנגעלעגענהייטען איזט אין יעדער איזר׳ געמיינדע איין פאָרשטאנד צו בעשטעללען“ א.ז.וו. אלזאָ ניכט די קולטוס-, זאָנדערן בלאָס די פערוואלטונגס-אנגעלעגענהייטען זאָללען דעם פאָרשטאנדע אנפערטרויט ווערדען! — זאָ וויגשט עס דאס הערערנהויז. נון שטעהט אבער צו בעפירכטען, דאסס דאס אבגעאָרדנעטענ-הויז דען אורשפרינגליכען טעקסט דיעזעס פונקטעס וויעדער הערשטעללען קאָננטע, נאמענטליך דא די פאָרשטאנדע צאהלרייכער געמיינדען אין עסטרייך, באָהמען אונד מאָהרען אויך בעטרעפפס דער קולטוס-אנגעלעגענהייטען דאס ענטשיידענדע וואָרט אן זיך רייסען מאָכטען. הערר ראבבינער גידעמאנן וויזט דאהער אין זיינעם געזוכע אויף די געפאהרען הין, וועלכע דער יידישען רעליגיאָן ערוואכסען מיסטען, ווענן די לייטונג דער קולטוס-אנגעלעגענהייטען ניכט דעם ראבבינער, זאָנדערן דעם פאָרשטאנדע אנפערטרויט ווערדען זאָללטע. ער שפריכט אָפפען די ערווארטונג אויס, דאס אויך דאס אבגעאָרדנעטענ-הויז יענע פאססונג גוטהייסען ווערדע, וועלכע פאָם הערערנ-הויזע אנגענאָממען וואורדע, דאס נעמליך דער פאָרשטאנד בלאָס די פערוואלטונגס-אנגעלעגענהייטען צו ליטען האבע, ניכט אבער אויך די קולטוס-אנגעלעגענהייטען, וועלך לעטצטערע אויסשליעסליך אין דען רעכטסקרייז דעם ראבבינער׳ס געהאָרען! (וויר גלויבען, דאס דיעזע געזעטצעס-פאָרלאגע נאָך גאנץ אנדערע פעראָנדערונגען ערפאהרען ווערדע, דא דיעזעלבע אין דער געגענוואָרטיגען פאססונג, וויא וויר בערייטס וויעדערהאָלט ערקלאָרט, פיר די אָרטהאָדאָקסען יודען איינען ארגען געוויססענס-צוואנג בילדעט!)

* („ספר זכרון“.) אים קוקולבורגער קאָמיטאט וואורדע איינע חברה געגרינדעט, אונטער דערען מיטגליעדער גאנץ ש״ס אין דער וויזע פערטהיילט ווירד, דאס יעדעס יאהר איין „סיום“ איבער ש״ס געפייערט ווערדען קאנן. גרינדער דעם פעראיינעס איזט דער עהרווירדיגע אָבער-ראבבינער פאָן ערדי-סענזשארש נ״י, פראָזעס הערר מאָזעס סופר נ״י אונד שריפטפיהרער ר׳ יצחק הירש הלוי נ״י. — מיטטעלפונקט דעם פעראיינעס איזט באללאוואשא. — דיעזעס „ספר זכרון“ ענטהאָלט איינען בעריכט אונד די שטאטוטען דיעזעס עכט-יידישען פעראיינעס. וויר קאָננען דעם לאָבליכען פעראיינע אויס פאָללעם הערצען צורופען: כמוהו ירבו בישראל!

אנטי-סעמיטיסמוס אים וויענער רייכסראטהע.

דיעזען זאמסטאג, וואָהרענד דער ליעבענסווירדיגע שאָנערער פאָר דעם שטראפ-געריכטע דען נאָטה-שוויס פאָן דער שטירנע זיך ווישטע, טראט אים וויענער רייכסראטהע וויעדער דער אנטי-סעמיטיסמוס אין זיינער האָסליכסטען געשטאלט אויף. — דאס באָדשעט פיר די „האָכ-שולען“ וואורדע עבען אין פערהאנדלונג געצאָגען, דא נאהם דער יידישע דעפוטירטע אויס טריעסט, הערר לוצאטטאָ, דאס וואָרט, דער אונטער אנדערעם זאגטע:

„דער אנטי-סעמיטישע אבגעאָרדנעטע טירק האט בעהויפטעט, דאס די יודען ניכט נור וועגען איהרער „קאָנפעססיאָן“, זאָנדערן אויך וועגען דער „נאציאָנאלען“ פערשיעדענהייט אן דעם אללגעמיינען אונטעררכטע אן דען אָפפענטליכען שולען, זייא עס אלס לעהרער, זייא עס אלס שילער, ניכט טהיילנעהמען זאָללטען, וויל זיא איינע „גאנץ איינענע“ מאָראל האבען! — דאגעגען מוס איך אויף דאס ענטשיעדענסטע פראָטעסטירען, דענן מיינעס וויססענס גיבט עס נור איינע מאָראל בייא אללען פאָלקערן! (בראוואָ! בראוואָ!) עס איזט איינע געהאָססיגקייט זאָנדערגלייכען, בעהויפטען צו וואָללען, דאס דער דייטשע, איטאליעני׳שע, פראנצאָזישע אָדער ענגלישע יודע ניכט זאָ גוט פאטריאָטיש אונד נאציאָנאל דענקט אונד פיהלט, וויא זיינע כריסטליכען מיטבירגער! שפעציעלל אין עסטערייך שטעהען די יודען אן וואהרעם פאטריאָטיסמוס דען שטאאטס-בירגערן אנדערער רעליגיאָנען געוויס ניכט נאך!“ (בראוואָ! בראוואָ!)

דער אנטי-סעמיטישע דעפוטירטע וועררגאַני זאגטע: „אויך די דעבאטטע איבער די האָכשולען ביעטעט מיר געלעגענהייט, איבער די יודען אויף אללען געביטען דעם אָפפענטליכען לעבענס קלאגע צו פיהרען אונד צו בעווייזען, דאס די יודען . . .“

פראָזידענט (אונטערברעכענד): „הערר אבגעאָרדנעטער! זיא בעריהרען וויעדער איין טהעמא, וועלכעס גאר ניכט צום געגענשטאנדע געהאָרט. — (בראוואָ! בראוואָ!) ווענן זיא זאָ וויטער שפרעכען, ווערדע איך איהנען דאס וואָרט ענטציעהען! (ווידערשפרוך אויף דער אייסערסטען לינקען.) לאססען זיא די יודען יעטצט אין רוהע!“ (לעבהאפטע הייטערקייט.)

וועררגאַני (פאָרטפאָהרענד): „עס מוס מיר דאָך געשטאטטעט זיין, בייא דער דעבאטטע איבער די אוניווערזיטאָטען פאָן דער „פער-יודונג“ דערזעלבען צו שפרעכען! דאס פערצענט-פערהאָלטניס דער יידישען לעהרער אונד האָרער אן דער וויענער אוניווערזיטאָט איזט איין גאר געוואלטיגעס. דאס ליעבסטע שטודיום דער יודען איזט די מעדיצין. אונטער דען שטודירענדען דער מעדיצין זינד מעהר אלס 50 פערצענט יודען. הייטע האנדעלט עס זיך ניכט מעהר אום גלייכשטעללונג דער יידישען מיט דען איינהיימישען שטודירענדען, זאָנדערן אום די פערדראָנגונג דערזעלבען. אין איינעם פאָן צווייא ראבביניערן פערפאססטען אויסצוגע אויס דעם תלמוד, „שלחן ערוך“ גענאננט, וועלכער אלס פאָללשטאָנדיגעס געזעטצבוך פיר אללע יודען געלטונג האט, היסט עס: דער יודע איזט ניכט פערפפליכטעט, איינען עכו״ם, דאס איזט: איינען כריסטען, דירעקט טאָדטצושלאגען, דאָך איזט עס איהם פערבאָטען...“

פראָזידענט אונטערבריכט דען רעדנער אבערמאלס אונד ערזוכט איהן, זאָ ניכט פאָרטצופאהרען.

וועררגאַני (פאָרטפאָהרענד): „ווענן איך בעווייזען וויל, דאס די יידישען אָרצטע פיר די כריסטליכע בעפאָלקערונג געפאָהרליך זינד (געלעכטער), זאָ מוס איך דאָך די געזעטצע אויס דעם „תלמוד“ אנפיהרען. עס הייסט דא: „איינעם יודען איזט עס פערבאָטען, אן איינעם עכו״ם (כריסטען) צו העלפען, אָב איין ארצניי-מיטטעל געזונדהייט-בריינגענד אָדער טאָדטליך זייא.“

דר׳ בלאָך (דאצווישענרופענד): „דאס איזט ערלאָגען, וויא אללעס, וואס זיא אן איהרער נייליכען רעדע איבער די יודען געזאגט האבען!“

דער אנטי-סעמיט פיעגל: „רוהיג! רוהיג! מעלדען זיא זיך דאָך צו איינער טהאטזאָכליכען בעריכטיגונג.“

פאָלליעטאָן.

„גערעטטעט!“

— אויס דעם לעבען איינעס יידישען סאָלדאטען. —

פאָן מאקס גאָלדפארב.

(15-טע פאָרטזעטצונג.)

שפרה זאה, וויא דער איינע נאך דער טהורם-אוהר בליקטע אונד האָרטע איהן דאנן צו זיינעם קאמעראדען זאגען:

„נא, עס ווירד באלד צייט, אום זעכס אוהר פיהרען זיא איהן יא הינויס.“

„מיר איזט לייד אום איהן (שפראך דער אנדערע); ער וואר מיר איינער דער ליעבסטען אונטער אללען אָפפיציערען!“

אונוויללקירליך ערציטטערטע דאס מאָדכען. זיא ריעף דען אונטער-אָפפיציער, דען זיא קאננטע, צו זיך אונד פרוג, אינדעם זיא איהרע אויפרעגונג, זאָ גוט אלס מאָגליך, צו פערבערגען זוכטע:

„אום וועלן איזט איהנען לייד, הערר קאָרפאָראל?“

דער אונטער-אָפפיציער נאהם איינע געהיימניסספאָלע מיענע אן אונד לעגטע דען פינגער אן די ליפפען.

„אה! (זאגטע שפרה, זיך צו איינעם לאָכעלן צווינגענד), מיר קאָננען זיא עס שאָן זאגען. איך זעהע דאָך, דאס עטוואס בעזאָנדערעס פאָרגעהט!“

„זיא האבען לידער רעכט, פריילין (ענטגעגנעטע דער קאָרפאָראל) אבער - “

„איין פאאר שאָפפען וויין אונד איין פריהשטיק פיר די צווייא הערען!“ — ריעף שפרה דעם קנעכטע אים צימער צו.

ריזער גאבע פערמאָכטען די ביידען סאָלדאטען ניכט צו ווידערשטעהען.

„אבער פערראטהען זיא אונס ניכט!“ — זאגטע דער איינע אונטער-אָפפיציער.

„ניין, ניין!“ — פערזיכערטע דאס מאָדכען.

„נון, וויר האבען איינע הינריכטונג!“ — זאגטע דער איינע סאָלדאט.

„עס זאָלל איינער ערשאָססען ווערדען (פיעל דער צווייטע קאָרפאָראל איין), נאָך דאצו איין אָפפיציער, זיא פריילין קעננען איהן אויך.“

„איין אָפפיציער?“ — פרוג שפרה, די האנד אויפ׳ס הערץ פרעססענד.

„יא, דער פאָהנריך היידעלבערג!“ — לויטעטע די אנטוואָרט.

וויא איין בליטץ-שלאג פיעלען דיעזע וואָרטע אויף דאס מאָדכען. שפרה טוימעלטע צוריק אן דען טהיר-פאָסטען, מיט אָפפענעם מונדע אונד וויט-אויפגעריססענען אויגען שטאררטע זיא נאך דעם פערקינדער דער ענטזעטצליכען נאכריכט, איהר בוזען האָב זיך שטירמיש, אונד איינען אויגענבליק לאנג ראנג זיא נאך אטהעם.

„ווער — ווער!“ — פרוג זיא דאנן נאָך איינמאל, דען קאָרפאָראל אן דען שולטערן פאססענד.

„דער פאָהנריך היידעלבערג זאָלל ערשאָססען ווערדען!“ — ענטגעגנעטע דער קאָרפאָראל, פערוואונדערט איבער דען שרעק אונד דאס זעלטזאמע בענעהמען דעם מאָדכענס.

שפרה שלוג די האָנדע פאָר דאס אנטליטץ, זיא גלויבטע, הינשטירצען צו מיססען, אבער איין ענטשלוס, דער אים אויגענבליקע אין איהרער זעעלע גערייפט וואר, היעלט זיא אויפרעכט.

אָהנע די ביידען אונטער-אָפפיציערע וויטער צו בעאכטען, שטירצטע זיא פאָרט איבער די שטראסע, דעם אונווייט געלעגענען הויזע דעם אָבערסטען צו.

פאָר דעמזעלבען שטאנדען צווייא אָפפיציערס-רייטפפערדע, פאָן דראגאָנערן אם צינגעל געהאלטען, אונד די סאָלדאטען דער וואכע.

דאס מאָדכען שליפפטע צווישען איהנען דורך אונד איילטע יענעם טהיילע דעם הויזעס צו, אין דעם זיך די געמאָכער דעם אָבערסטען בעפאנדען.

די וואכען פאָר דענזעלבען פערוויינערטען איהר דען איינטריטט. זיא באט, פלעהטע, מיט טהראָנען אין דען אויגען, פערזוכטע ענדליך דען איינטריטט מיט געוואלט צו ערצווינגען, אבער איהרע שוואכע קראפט ערלאהמטע אן דעם הארטען ווידערשטאנדע דער סאָלדאטען.

שאָן האָב דער איינע דערזעלבען, איין רוהער סאָלדאט, זיינע האנד, אום דאס מאָדכען דורך איינען שטאָס פאָן יעדעם פערנערען פערזוכע אבצוהאלטען, דא שפראנג די טהירע אויף, אונד צווייא אָפפיציערע ערשיענען אויף דער שוועללע.

דער ערסטע פאסטע דען געהאָבענען ארם דעם סאָלדאטען, אונד שיטצטע זאָ די ארמע שפרה פאָר דער מיסהאנדלונג.

דאס מאָדכען וואר אין די קניע געזונקען אונד שטאממעלטע נור די וואָרטע: „גנאדע, גנאדע!“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

טער אייד אויסזאגען, דאס שאָנערער גערופען: „שלאגעט זיא ניעדער!“

פּרעזידענט: „הערר צייגע, זיא ברויכען דיעזע פראגע ניכט צו בעאנטוואָרטען, זיא האבען זיא שאָן איינמאל בעאנטוואָרטעט.“

פערטהיידיגער: „אבער איך וויים ניכט, אָב ער בעיאהענד אָדער פערניינענד אויסזאגטע.“

פּרעזידענט: „איך האבע עס געהערט אונד זעהר וואָהל פערשטאנדען.“

פערטהיידיגער (צום צייגען מינץ): „געהט דענן אויך, ווענן מאן האנדשוהע האט, איין שלאג-רינג איבער דיא האנד?“

צייגע מינץ: „אָ יא!“ — ער ניממט האנדשוהע אוים דער טאשע, ציעהט זיא אן אונד לעגטע דען שלאג-רינג אן. (היטערקייט.)

היערויף ווירד דער שריפט-שטעללער קארל ווינטער פערנאָממען, דער מיטטען אין שאָנערער׳ס רעדע, אלס דיעזער פאָן „אינזערעם“ עהרליכען קאיזער שפּראך, דאצווישענריעף: אָהאָ, אָהאָ! אונזער קאיזער הייסט יא דאָך פראנץ יאָזעף I. — אויך ער בעשטעטיגט פאָללינהאלטליך דיא אנקלאגע.“

פערטהיידיגער: „ווענן הערר שאָנערער פאָן איינעם וויטהענדען הונד געשפּראָכען, האט דאס ניכט פיעללייכט דען זינן געהאבט: ווענן אונס איין וויטהענדער הונד איבערפאָללט, זאָ הייען וויר איהן ניעדער, ביא שורנאליסטען אבער זינד וויר וועהרלאָזער?“

ווינטער: „איך ביטטע, דא וואר גאר קיין מיט-פערשטאנדניס מאָגליך, עס ווארדע גאנץ איינפאך געזאגט: ווענן אונס איין וויטהענדער הונד איבערפאָללט, זאָ שלאגען וויר איהן ניעדער.“

פערטהיידיגער: „נון, פיעללייכט ווירד צייגע דאָך נאָך מיט זיך „האנדעלן“ לאססען.“ (צישען אונטער דער צוהאָרערשאפט.)

פּרעזידענט: „דאס קאנן איך ניכט דולדען, דאס לאססע איך ניע אונד נימממער צו, דאס זיא דען צייגען אנגרייפען.“

פערטהיידיגער: „איך גרייפע איהן יא ניכט אן.“

פּרעזידענט: „איך ביטטע זעהר, זיא גרייפען איהן אן, ווענן זיא איהם זאָלכעם צומוטהען. הערר צייגע, האלטען זיא וואָרט אונד זינן אויפרעכט?“

ווינטער: „פאָללקאָממען הערר פּרעזידענט.“

שטאאטס-אנוואלט: „אינטער איהרעם איידע?“

ווינטער: „גאנץ געוויס, אינטער מיינעם אללערהייליגסטען איידע.“

דער נאָכסטע צייגע איזט רעדאקטעור אדאָלף שמאל, דער זיך, אן געלענקס-רהעאומאטיזמוס ליידענד, פאָן קראנקען-בעטט אין דען געריכטס-זאאל טראגען ליעס. פּרעזידענט ביטטעט איהן ריכטספאָלל, פּלאטץ צו נעהמען. שמאל וואר דעריענינע, דער צוערסט מיט דען איינדרינגלינגען אין קאמפף געריעטה. גלייכצייטיג מיט ווינטער, ריעף ער דעם שאָנערער צו: „וועלכע פרעכהייט! זינד זיא הייר צו הויזע אָדער וויר?“ ער האָרטע, וויא שאָנערער דעם דריקער שולץ צוריעף: „ציגאר-רע אוים׳ם מויל!“ אונד וויא דער טעלעגראפיסטין יאצקאָ צוגערופען ווארדע: „יודען נעהמען קיינע ריקזיכט אויף אונזערע פרויען, וויר שאָנען אויך יודען-ווייבער ניכט!“ — שמאל ערצאָהלטע: „גערסט-גראססער שריע מיר צו: „האלט׳ס מויל, יודע! וויר וואָללען אייך דייטשע ארט לעהרען!“ וואָרויף איך, מיך אויפריכטענד, אויסריעף: „איך בין איין זאָ גוטער דייטשער וויא זיא, איך בין פריישער אָפּפּציער!“ — אנגעזיכטס דער דראָהענדען שטעללונג גערסטגראסטער׳ס גאב איך איהם איינען שלאג אינ׳ס געזיכט. איך בעאיילטע מיך עבען, דיא בעסטע אבוועהר צו געברויכען!“ (הייטערקייט.)

שטאאטסאנוואלט (צו גערסטגראססער): „וואס פערשטעהען זיא אונטער „דייטשע ארט לעהרען“?“ — גערסטגראססער: „דאס זיא איין אנדער מאל ניכט אונוואהרע נאכריכטען פערברייטען.“ — שטאאטסאנוואלט: „איך פערשטעהע דאס אנדערס, דאס הייסט: „עטצט ווירד טיכטיג לאָזגעהויט“, אונד עס איזט דענן ריכטיג שאָן אים נאָכסטען אויגענבליקע טיכטיג לאָזגעהויט וואָרדען. (הייטערקייט.) זעהען זיא, זאָ ערקלאָרט דאס שפּאָטערע דאס פריהערע.“

דיא נאָכסטען צייגען, רעדאקטערע יאָזעף פראשל, דר׳ אלעקסאנדער פיסקאָ אונד דיא טעלעגראפיסטין צאָציליע יאצקאָ, בעשטאָטיגען דיא אנקלאגע. לעטצטערע ביטטעט דען פּרעזידענטען, אויך זיא געגענאיבער דען אנטי-סעמיטישען פערדאָכטיגונגען אין שוטץ צו נעהמען. — טרויריג איזט׳ס (זאגטע זיא,) דאס הערר שאָנערער, דער שטאָלצע מיללי‌אָנאָר, זיך ניכט שאָמט, איינע ארמע טעלעגראפיסטין, דיא שווער ארבייטען מוס, אום זיך עהרענהאפט צו ערנאָהרען, אויך נאָך אין איהרער פרויען-עהרע צו קראָנקען.“

פּרעזידענט אונד שטאאטס-אנוואלט ביטטען בייזע דיא דאמע, זיך דאס ניכט צו הערצען צו נעהמען. זייען זיא רוהיג, ליעבעס פריילין, זאגטע דער פּרעזידענט, קיינעם אנשטאָנדיגען מענשען קאנן עס איינפאללען, פאָן איהנען באָזעס צו דענקען אונד פערלייםדונגען צו גלויבען.

— דער צווייטע טאג דער געריכטס-פערהאנדלונג. —

עס קאמען אן דיעזעם טאגע בלאָס זאָלכע צייגען צום פערהאָרע, וועלכע בעשטעטט וואָרען, דען ארמען שאָנערער ריינצו-וואשען. איהרע אויס-זאגען וואורדען פאָם געריכטס-האָפע ניכט ערנסט גענאָממען, דא זיא יא ניכט איינמאל בעאיידעט וואורדען!

אום האלב 10 אוהר אבענדס פערקינדעטע פּרעזידענט האָלצינגער דאס אורטהייל, לויט וועלכעם שאָנערער צו **פיער מאָנאטען שווערען קערקערס**, פערשאָרפט מיט צוויא פאסט-טאגען אין יעדעם מאָנאט, אונד צום **אדעלס-פערלוסט** פעראורטהיילט ווירד. — גערסטגראסער ווארדע צו **צוויא מאָנאטען שווערען קערקערס** פעראורטהיילט.

דיא אנטי-סעמיטישע מענגע ריעף איין „האָך שאָנערער!“ נאָך דעם אנדערן, אלס דער פעראורטהיילטע אין זיינען קאָמפאָרטאבלע שטיג, שפּאנגטע דער טייע אנהאנג דען ארמזעליגען גויל אוים אונד צאָג זעלבסט טאפּפער אן דען שטראָנגען, ביז דיא אונטער געוועהר געשטאנדענע יוסטיצ-וואכע איינשריטט אונד איינינע אררעטירונגען פאָרנאהם.

דאס איזט דאס ענדע דעם הערפאָרראגענדסטען אנטי-סעמיטען-פיהרערס דער עסטערייכישען מאָנארכיע. זאָ שטירצען איינער נאָך דעם אנדערען צוזאממען דיא ליעבענסוויררדיגען וועהראָוואי׳ס, שאָנערער׳ס או״ז.וו׳.

פערשיעדענע נייאינקייטען.

* (יידישע וואָהלטהאָטינקייט.) פרויא וויטווע נאנעטטע קליין האט צום אנדענקען איהרעם פערשטאָרבענען מאננעס, לעאָפּאָלד קליין, 2000 גולדען צו גונסטען דעם איזר׳ שפּיטאלס אונד 1000 גולדען צו גונסטען דעם איזר׳ קנאבען-וואיזענהויזעס געשפּענדעט. — הערר יאקאָב שוואב שפּענדעטע עבענפאללס צו גונסטען דעם איזר׳ קנאבען-וואיזענהויזעס 3000 גולדען.

* (איין יודע מיט דעם גענעראלס-ראנגע.) דאס פעראָרדנונגס-בלאטט פיר דאס קאיזער-קאָניגליכע הער פעראָפפענטליכט דיא אללערהאָכסטע ערנענונג דעס יידישען אָבער-שטאבס-ארצטעס, דר׳ מיכאעל וואלדשטיין, צום גענעראל-שטאבס-ארצט. עס איזט דיעס דער ערסטע פאלל, דאס אין דער עסטערייכיש-אונגארישען מאָנארכיע איין יודע מיט דעם גענעראל-ראנגע בעקליידעט ווארדע! אויך דאס איזט איין ערפרייליכער בעוויז, דאס ביא אונזערעם ערהאבענען מאָנארכען ניכט דיא קאָנפעססיאָן דען אויסשלאג גיבט, זאָנדערן דיא גייסטיגע בעפאָהיגונג, דיא טיכטיגקייט אונד דיא רייגהייט דעס כאראקטערס. דאס איזט דיא בעסטע אנטוואָרט אויף דיא פערליימדערישע בעהויפּטונג דעם אנטי-סעמיטישען אבגעאָרדנעטען ווערגא-

---

פאָלליעטאָז.

דער יידישע מאלער.

— ערצאָהלונג אוים דעם יידישען לעבען —

פאָן בערנהארד אויערבאך.

(4-טע פאָרטזעטצונג.)

אן דעם קליידע דעם בעזוכערס בייא שיאני פראנגטען אין ברילאנטען צוויא טירקישע אָרדענס-שטערנע. אום דיא מיטטע דעם לייבעס וואר איין ווידענער, בונטפאָרבינער גירטעל געשלונגען.

„וועלכע האָהע עהרע ווירד מיר דורך איהרען בעזוך צו טהייל! (נאהם ארמין שיאני נאך דער ערסטען בעגריסונג דאס וואָרט) דער האָהע ווירדענטראָגער דעם סולטאנס, דער האָכגעשטעללטע אהמעט עפענדי, ווירדיגט דאס אטעליעה איינעם בעשיידענען מאלערס מיט זיינעם בעזוכע! — האָטטע איך נור פריהער איינע אהנונג פאָן דיעזער אויסצייכנונג געהאבט, זאָ האָטטע איך פערזוכט, איין ווענינ היער אויפרייםען צו לאססען — איך ביטטע אום ענטשולדיגונג — עס איזט מיין ארבייטסצימער, אונד גלייכצייטיג מיין עמפּפאנגס-זאלאָן פיר נאָסטע — וואָללען זיא געפיגסט פלאטץ נעהמען!“

פריינדליך לאָכעלנד, ראָללטע נון דער מאלער ארמין שיאני איינען לעהנשטוהל, דען ער ראש פאָן דעם דארויף בעפינדליכען וואוסט פאפּיערע בעפרייטע, פאָר דען בעזוכער הין.

„קיינע אומשטאָנדע, יונגער פריינד! (בעמערקטע דיעזער אין זאנפטעם וואָהללויט איינער זעלטזאם צו הערצען דרינגענדען שטיממע) איך שולדע איהנען שאָן לאנגע דיעזען בעזוך אלס ערוויעדערונג דער פריינדליכקייט, מיט דער זיא מיך פאָר עטווא איינעם מאָנאטע אין מיינער וואָהנונג בעעהרטען!“

דער טירקישע ווירדענטראָגער, אהמעט עפענדי, נאהם בערייטוויללינ דען געבאָטענען זיטץ איין, מיט זיינען בליקען דען רוים אונד אינהאלט דעם צימערס גוט מוסטערנד.

„פיר מיך וואר דיעזער בעזוך אין איהרעם היים (ענטגעגנעטע נון ארמין שיאני זיך פערבייגענד) מעהר אלס איין אקט דער פריינדליכקייט; עס וואר איין וואהרער קונסט-גענוס, דען זיא מיר באָטען, אינדעם זיא מיר איהרע זאממלונג פאָן קונסטשאָטצען צייגטען, דיא איהרעסגלייכען וואָהל ניכט פינדען מאג!“

„וואס וואָללען זיא? (זאגטע לייכטהין אהמעט עפענדי בעפריעדיגט לאָכעלנד) דאס זאממלען דעראָרטיגער קונסט-שאָטצע איזט מיינע ערהאָלונג אין דער פרייען צייט, דיא מיר נאך דעם דיענסטע פיר מיינען האָהען סו-ווערען, דען ערהאבענען סולטאן, איבריג בלייבט; — דענן איך נעשטעהע איהנען פרייא אונד אָפפען, דאס איך זיים דעם ערסטען אויגענבליקע, דעם איך דיא עהרע איהרער בעקאננטשאפט פערדאנקע, מיך צו איהנען הינגעצאָגען פיהלע. עס ניבט נעוויססע „סימפּאטהיען“, דיא אונטער מענשען אויף אונערקלאָרליכע ווייזע ענטשטעהען, זאָ וויא אים נעגענזאטצע אויך „אנטיפּאטהיען“ ענטשטעהען, איבער דערען גרונד מאן פערגעבענס נאכגריבעלן ווירדע. זיא, מיין יונגער, ליעבער פריינד, האבען מיט איהרעם בעשיידענען, וואָהלטהוענד מאָנגליכען וועזען, אין איהרעם אויפטרעטען אונד דען מאניערען, דיא ניכט אללין דיא קינסטלער-זעלע, זאָנדערן אויך דען עדלען כאראקטער איינעם דענקענדען אונד הומאנען גייסטעס אָפּפענבארען, מיין הערץ געוואָננען!“

„זיא אורטהיילען איבעראוים גיטיג! (פערזעטצטע ארמין שיאני מיט איינעם פערבינדליכען נייגען דעם הויפּטעס) אין דען וואָרטען איינעם מאננעס, וויא זיא, דער אָב זיינער געלעהרזאמקייט פערעהרט אונד בעוואונדערט, אונד אין אללען קרייזען דעם ראָמישען אדעלס איינען, איך מאָכטע זאגען, אללעס בעצווינגענדען איינפלוס אויסאיבט, פינדע איך איינע, וויא איך גלויבע, אונפערדיענטע אנערקעננונג מיינער זעלבסט.“

„איך ליעבע זאָלכע נאטורען וויא דיא איהרע (אונטערבראך איהן אהמעט), דיא, ווענן איך ריכטיג אורטהיילע, זיך זעלבסט אונד דעם איינענען בעמיהען אללעס פערדאנקען! איך וויים, דאס זיא אוים דער פרעמדע קאמען, פאָר פיער יאהרען, אלליינשטעהענד, אָהנע פריינדע אונד פערוואנדטע, יעדער אונטערשטיטצונג ענטבעהרענד! איך וויים אויך, דאס זיא יודע זינד! וועלכע שוויעריגקייטען אונד פאָראורטהיילע מוסטען זיא איבערווינדען, אום צו ווערדען, וואס זיא ניגמעהר זינד, איין נעאכטעטער, בעוואונדערטער קינסטלער, איין עדעל אויסגעבילדעטער כאראקטער — אונד דיעזעס ווערדען אוים איינענער קראפט בעוואונדערע איך!“

„איך דאנקע פיר דיא אנערקעננונג, דיא זיא מיינעם שטרעבען בעצייגען! (ערוויעדערטע שיאני) אבער דאס איך יודע בין, דירפטען זיא וואָהל ערסט אין יינגסטער צייט ערפאהרען האבען?“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)